

REFERAT FRA MØTE I BRUKERUTVALGET I NAV I INNLANDET

Tid: Onsdag 20. november 2024 kl. 10:00 – 13:30

Sted: På teams

Følgende deltok på møtet fra brukerutvalget i Nav i Innlandet

- Maj C. Stenersen, Rådet for personer med funksjonsnedsettelse – leder av utvalget
- Knut Arne Gravingen, Kreftforeningen
- Grethe Nordhagen
- Petter Larby – FFO
- Ingrid Woldengen
- Anders Nupen Hansen SAFO (deler av møtet)
- Hege Christin Nilsson, SAFO
  - o Kari Anne Ringen Lunke – ledsager
- Tone Meisdalen, RIO
- Jostein Gulbrandsen, Velferdsalliansen
- Linda Tangnes, Angstringen
- Karianne B. Borchgrevink, NHO
- Eva Therese Aurdal, NAV Arbeid og ytelser
- Ola Ellingsberg, NAV Kontaktsenter Innlandet (deler av møtet)
- Erling Sørbøen, Hjelpemiddelsentralen
- Nina Vaage, NAV Innlandet
- John-Arne Birkeland NAV Innlandet – sekretariat

Forfall:

- Flerkulturelt råd i Innlandet
- LO
- KS

Følgende deltok som innledere:

- Arild Lishagen Myhre, Innlandet fylkeskommune
- Erik Øygarden, Innlandet fylkeskommune
- Ellen Aarseth, Innlandet fylkeskommune

Følgende saker ble behandlet på møtet:

Sak 25/2024   Åpning og gjennomgang av sakliste

Brukerutvalgets leder ønsket velkommen til møtet og innkalling og sakliste ble vedtatt.

Sak 26/2024   Formell godkjenning av referat fra møtet 14. oktober 2024

Referatet har vært sendt ut til forhåndsgodkjenning uten at det fremkom merknader. Referatet er publisert på nav.no.

Referatet ble formelt godkjent uten merknader.

Sak 27/2024   Status i arbeide med etablering av regionale brukerutvalg

Brukerorganisasjonene er gitt frist ut møtedagen, 20. november, med å komme med oppnevninger av medlemmer og varamedlemmer til de sju regionale brukerutvalgene i Nav i Innlandet.

Pr. møtetidspunkt var det kun én organisasjon som hadde meldt tilbake, men det har vært kontakt med en del brukerorganisasjoner og alt taler for at de fleste vil tilbakemelde innen fristen. Det er gitt utsettelse noen dager til én organisasjon.

Når alle oppnevninger er gjort, vil aktuelle Nav-kontor oppnevne sine representanter og sekretariatsfunksjon. Videre vil medlemmer fra Nav i de ulike utvalgene ta kontakt med næringslivet (næringshager eller lignende) for oppnevning av arbeidsgiverrepresentanter.

Brukerutvalget i Nav i Innlandet vil bli orientert når alle utvalgene er komplette.

Sak 28/2024   Oppsummeringer etter møter i regi av Sentralt Brukerutvalg

Mevlida Grabovica deltok på digital workshop 7. november 2024 med tema «Hva tror du innvandrere vil forvente av Nav i fremtiden?» Formålet med workshopen var å få identifisere og drøfte innvandreres og flyktningers forventninger til NAV i fremtiden og bringe dette inn i arbeidet med omverdensanalysen 2025-2035. Mevlida Grabovica hadde forfall til møtet i brukerutvalget og tilbakemelding fra den digitale workshopen måtte dermed utgå.

Det var ingen deltakelse fra vårt brukerutvalg i workshop med tema «Hva tror du pensjonister vil forvente av Nav i fremtiden?».

Mevlida Grabovica og Maj Stenersen deltok 15. oktober på arbeidsmøte om arbeidsmøte om «Navs tillit til bruker» i regi av sentralt brukerutvalg. Maj Stenersen refererte fra arbeidsmøtet. Sentrale spørsmål var når og hvor er det viktig for brukerne å oppleve tillit fra Nav, hvordan få til tillit og hva Nav må gjøre for å få dette til.

Det hadde blitt et bedre utbytte av dagen hvis deltakerne kunne forberedt seg ut fra fakta og eventuelt annet faglig stoff og på den måten fått vite mer om både innhold, forventninger og om arenaen i forkant. Når det var sagt, var det en viktig, lærerik og spennende dag der Nav-direktør Hans Christian Holthe hadde innledning og det var god prosessledning som førte til gode diskusjoner.

Det var en god økt om innvandrere der det var åpenhet fra både brukerorganisasjonene og fra Nav. Forventningene til Nav kan i noen tilfeller være for høye og noe urealistiske samtidig som det fremdeles er noe å gå på når det gjelder holdninger i Nav.

Det var enighet om at det må knyttes sterkere bånd mellom nivåene i brukerutvalgene i Nav. Når nå kontakten er opprettet, kan det være lettere å få dette til.

Lokale/regionale brukerutvalg var også diskutert og noen fylker/regioner hadde egne fora og referansegrupper når det gjelder ungdom. Dette er organiseringer utenfor de ordinære brukerutvalgene.

Forskningsrapporten om brukermedvirkning som var presentert på møte i vårt brukerutvalg i mars i år var god på arbeidsmetodikk og alternativ brukermedvirkning i tillegg til ordinære brukerutvalg, og rapporten anses som fornuftig og riktig. Samtidig er det ønskelig med forankring i brukerutvalgene. Dette er tema og diskusjoner som naturlig må tas i brukerutvalg på aktuelle nivå.

De to gjennomførte digitale workshopene og arbeidsmøtet som var gjennomført er gode tiltak for å nå alle brukergrupper og for å få til bedre forankring i brukerutvalgene på alle nivå. Det er forventet oppsummeringer fra disse tiltakene og disse vil bli delt i brukerutvalget vårt.

Sak 29/2024   Hvordan komme videre med arbeidet med ungdom

Dette var en videreføring av sak om ungdom fra forrige møte der vi fikk høre hvordan Nav Lillehammer-Gausdal arbeidet med ungdom. Videre fikk vi høre om samarbeidet mellom Nav og Ikomm, herunder om Ikomm-academy.

Til saken denne gang var Innlandet fylkeskommune invitert og de deltok med Arild Lishagen Myhre, Erik Øygarden (PPT-tjenesten + at han fungerer som leder for elev-tjenesten m/rådgivning, oppfølgingstjeneste m.m.) og Ellen Aarseth – konstituert leder av Oppfølgingstjenesten.

Utvalgets leder redegjorde innledningsvis kort for bakgrunnen for at saken var satt på dagsorden, herunder hva vi har diskutert tidligere knyttet til ungdom og ungdomsgarantien.

Det var brukt to foilserier under møtet. De foilene som ble vist, er lagt inn i en serie og denne deles med brukerutvalget sammen med referatet fra møtet.

Arild Lishagen Myhre har blant annet skrevet tilstandsrapportene i 10 år. Han tok blant annet for seg hvordan det går med de som kommer inn på videregående skole. Fra gjennomgangen, statistikker og diskusjonen gjengis følgende:

- Oversikt over avgangselever fra grunnskolen (inngangen til videregående skoler) viser en svak økning frem til 2025 og deretter en gradvis og forholdsvis stor nedgang til 2033. Potensielle søkere til videregående skoler viser en nedgang på ca 3000 elever frem til 2038. Når vi mister elever, mister vi midler og det er problematisk å holde på alle skoler og studiesteder. Det blir utfordrende også for de skolene som blir bevart.
- Innlandet ligger lavere enn snittet for hele landet når det gjelder grunnskolepoeng, men det er store forskjeller internt i Innlandet og da spesielt fra nord (høye poeng) til sør (lave poeng).
- Det er lavere utdanningsnivå i Innlandet (laveste sammen med Finnmark) enn gjennomsnittet for landet. Foreldres utdanningsnivå predikerer barnas fremtid på utdanning og muligheten statistisk sett for å få gode liv, øker med utdanning. I Innlandet er det større andel som tar yrkesfaglig utdanning enn gjennomsnittet for landet.
- Andelen som fullfører og består i videregående skoler er høyere for de som bor på hybel enn for som ikke gjør det. Noe av dette kan forklares med at en del av de som velger å bo på hybel, er veldig motiverte. Samtidig er det stort sett bedre resultater på alle områder for de som bor på hybel. Det er imidlertid ikke noe informasjon/forskning om den psykiske helsen til de som bor på hybel kontra de som ikke gjør det og dette overrasket brukerutvalget.

- Andelen som slutter underveis i videregående skoler er nå lavere i Innlandet enn gjennomsnittet for landet. Det er verdt å merke seg at det nå er større andel jenter som slutter underveis.
- Fraværet er også lavere i Innlandet enn gjennomsnittet for landet. Fraværet blant jenter er nå vesentlig større enn blant gutter.

Undersøkelsen Ungdata 2022 viser at De aller fleste barn og unge i Norge har det bra. De er fornøyde med livet, har venner, gode relasjoner til foreldre, trives på skolen og er aktive på fritiden. utfordringene er

- Fallende trivsel og økt forekomst av mobbing
- Fallende læringsresultater i naturfag, matematikk og lesing
- Flere ber om hjelp for psykiske helseproblem
- Økt andel barn og unge lever i familier med vedvarende lav inntekt (fattigdom), 11 %
- 9,7 % av unge under 30 år stod utenfor arbeid og utdanning (2022)

Pr. nå er jentene utfordringen vår. De avslutter før guttene, de fullfører mindre og har større fravær. Videre tror de mindre på et godt og lykkelig liv, de mestrer mindre og de opplever mer press. Jentene har imidlertid flere og mer fortrolige venner, men er allikevel mer ensomme enn guttene og har mer hodepine og har større problemer med sin psykiske helse.

Oppfølgingstjenesten:

Ellen Aarseth – konstituert leder av Oppfølgingstjenesten innledet i saken.

Målgruppen er ungdom mellom 15 og 24 år (utvidet fra 21 til 24 år) år som er utenfor opplæring og arbeid og målet er å få de tilbake til opplæring eller arbeid. Utvidelsen til 24 år betyr at flere unge som har falt utenfor skole og arbeid vil kunne hjelpes inn i kompetansecfremmende tiltak som kan gjøre den enkelte kvalifisert for arbeidslivet.

Det er viktig å arbeide forebyggende for å forhindre at ungdom faller ut av skole og/eller jobb.

Oppfølgingstjenesten har egen samarbeidsavtale med Nav. Videre er det et tett samarbeid med Nav ungdomsteam, prosjekt Innsats- og et det er startet opp et samarbeid med ARK Nav arbeidsrådgiving i tre regioner (Hamar, Ringsaker, Lillehammer).

Det er et trekantsamarbeid mellom Oppfølgingstjenesten, Nav og Karriere Innlandet. Det oppleves utfordrende å finne tiltak for de mellom 15-18 år, men Tilbudet «Finn din vei» er et lavterskeltilbud som kan være aktuelt også for denne gruppen. Tiltaket inneholder opplæring og veiledning i fag med og uten privatisteksamen (OT skole), sosial kompetanse og livsmestring, fysisk aktivitet/sosialisering og arbeidspraksis med oppfølging og målet er fullført og bestått.

Antall unge som ikke har søkt skoleplass etter grunnskole har gått ned fra 535 i 2021 til 439 i 2024 og antall avbrudd har gått marginalt ned fra 294 til 278 i samme periode. Det er så langt ingen god oversikt over hvor det har blitt av de som ikke har søkt skoleplass eller som har avbrutt videregående skole.

Tidligere var man ikke i Oppfølgingstjenestens målgruppe hvis man hadde fullført, og ikke bestått. Fra 1. august 2024 er også disse ungdommene i OTs målgruppe helt til de har oppnådd yrkes- eller studiekompetanse. Hovedmålet er å hindre frafall i videregående opplæring.

MIO (Motiverende individuelt overgangsarbeid) er et tiltak som handler om tidlig intervensjon og forebygging og det å flytte fokus fra å reparere skadene av frafall til å hindre frafall. Hypotesen er at MIO er mer effektivt når det gjelder å forhindre frafall og ha bedre bruk av Oppfølgingstjenesten sine ressurser sammenlignet med tradisjonell oppgavefordeling. Intensjonen er å gi veiledning til elever i ungdomskolen som grunnskolen vurderer kan ha utfordringer med gjennomføring av ordinær videregående opplæring.

Det ble diskusjon rundt hvordan oppfølgingstjenesten kan samarbeide med kommunene. Her startes det opp et arbeid i 2025 i tre regioner i tillegg til at arbeidet i Hadeland allerede er i gang. Det kom innspill om at KS (som er en viktig arena) burde være en part i dette arbeidet, men de er ikke det pr. nå.

Samarbeidet med Nav er ulikt fra region til region, men hovedinntrykket er at det er godt samarbeid. Det som er utfordrende, er litt treghet i forhold til tiltak for ungdomsgruppen vår. Noen nav-kontor er godt på dette med å møte ungdom, mens andre ikke vil «røre» de under 18 år. Det kan velges å bytte fra ungdomsretten til voksen-retten allerede fra 19 år. Det er ønskelig å få til flere lavterskeltilbud for de unge.

Det kan være aktuelt å invitere fylkeskommunen til et enhetsledermøte i Nav i Innlandet på et senere tidspunkt. I arbeidet med ungdomsgarantien er det Nav som er det viktigste tiltaket og enhetsledermøtet er derfor en viktig arena.

Det er mange brukerorganisasjoner som også ser utfordringene med ungdom og selv ønsker å arbeide aktivt med dette. Det vil være mye å hente på tverrsektorielt samarbeid. Dette er samarbeidsrelasjoner som må løftes og styrkes.

Veien videre

Gjennomgangen med Innlandet fylkeskommune var en videreføring etter det vi hadde på forrige møte fra Nav Lillehammer-Gausdal og fra Ikomm.

Det kom innspill om at statistikkene ikke er fullstendige når alle grupper (blant annet de som man ikke vet hvor er) ikke er med. Statistikk er viktig, men er kun et bakteppe. Det er viktig at vi fanger opp de med kompetansebevis og ikke fullverdig fagbrev. Nav har ansvar for alle også de som ikke er i statistikker eller ikke er synlige. Status på dette området kan være tema i et senere brukertilvalgsmøte. Kanskje kan dette tas opp igjen når vi har møte over to dager i september.

Det var bekymringene knyttet til de som har en eller annen form for funksjonshemming.

For vårt utvalg er det viktig å fange opp de som kan bli en del av utenforskapet slik at ikke grupper blir «usynlige».

Brukerutvalget var overrasket over funnene om jenter og at det nå er de som ser ut til å ha større utfordringer enn guttene. Kan bruk av sosiale og digitale medier bety noe for at hjernekapasiteten går ned («digital fedme») og kan gi uheld? Er det slik at jenter bruker mer (og andre) digitale medier mer enn gutter? Det er hjerneforskning som viser at de som bruker gamle metoder fremfor digitale har bedre hjernekapasitet.

Vi må klare å se de som sliter, herunder også de som bor på hybel. Hjelpemiddelsentralen er aktivt inne for de med funksjonsnedsettelse i overgangen mellom de ulike skoletrinnene.

Kan det være mulig å få til et godt samarbeid mellom ungdomsteamene hos Nav og de videregående skolene? Det må skje noe i overgangen mellom ungdoms- og videregående skole. De som får oppfølging, har bedre muligheter til ikke å falle ut

Det er videre viktig å være tydelige på hvordan samarbeidet mellom Nav og videregående skole/fylkeskommunen skal være i fremtiden. For brukerutvalget er det viktig å vite noe om hvordan Nav håndterer dette.

Buudir har mage spennende statistikker, blant annet denne: <https://www.buudir.no/statistikk-og-analyse/mediebruk/mediebruk/>.

NAV Innlandet tar med seg innledningene, statistikker og diskusjonen til direktørens ledergruppe. Videre anbefales det at Innlandet fylkeskommune inviteres til et enhetsledermøte der bestillingen kan være noe mer spisset enn til vårt brukerutvalgsmøte.

Innledningene og diskusjonene tas med i det videre arbeidet.

Sak 30/2024   Personbrukerundersøkelsen

Foilserien om personbrukerundersøkelsen for Nav i Innlandet 2024 var gjort kjent for brukerutvalget i forkant av møtet. Nina Vaage innledet med utgangspunkt i foilserien.

Personbrukerundersøkelsen samler inn data om personer som har søkt eller mottar en statlig ytelse i tidsrommet januar til mai 2024. Dette vil si at de som er spurt, er brukere av Nav. For Nav i Innlandet var det 782 personer som svarte på undersøkelsen.

Stort sett er svarene for Nav i Innlandet litt bedre i 2024 enn de var i 2023. Media kan imidlertid gi et annet bilde enn det som fremkommer i undersøkelsen.

Av områder der brukerne gir bedre tilbakemelding i år enn i fjor, kan følgende nevnes:

- Tilliten til Navs arbeid i sin helhet
- Egne erfaringer med Nav siste seks måneder
- Å bli møtt med respekt fra Nav. Denne er viktig og her er scoren økt fra 4,7 til 4,8 (av 6 mulige poeng). 4,8 er høys score, men det vil alltid være noe å strekke seg etter.

Statistikken er egentlig veldig bra, men kanskje ikke omdømmet er like godt. Selv om mye er bra, må det arbeides med det vesle som ikke er bra.

Også brukerorganisasjoner gjennomfører slike undersøkelser og fra Angstringen meldes det om at en god del av deres medlemmer oppfatter at de ikke blir møtt med respekt og forståelse fordi veldig mange Nav-veiledere ikke har kunnskap om angst og psykiske lidelse. Mange sier at har blitt dårligere etter møte med Nav.

Når det kun er et utvalg av brukere som blir spurt og kun en del av dem svarer på undersøkelsen, er det være mange som ikke er spurt og som kan ha både dårlige og gode opplevelser med Nav.

Sak 31/2024 Møteplan for Brukerutvalget i Nav i Innlandet 2025

Utkast til møteplan ble gjennomgått i møtet og følgende møteplan ble vedtatt:

- Fredag 24. januar	kl. 09:30 – 13:30	Digitalt møte
- Onsdag 2. april	kl. 09:30 – 14:00	Fysisk møte
- Mandag 23. juni	kl. 09:30 – 14:00	Fysisk møte
- Torsdag 25. – fredag 26. september		Fysisk møte med overnatting. Den ene dagen inviteres lederne av de regionale utvalgene
- Onsdag 19. november	kl. 09:30 – 13:30	Digitalt møte

Det er ikke bestemt sted for de fysiske møtene, men hvis ikke annet blir bestemt, vil møtene over en dag bli på Hamar.

Hvis Nav Gjøvik har flyttet inn i nye lokale i september, kan det være aktuelt med todagersmøtet i Gjøvik. Vi kan da få omvisning i de nye lokalene. Det kan også være aktuelt med omvisning i lokalene til Hjelpemiddelsentralen i Gjøvik.

Sak 32/2024 Oppsummering og avslutning

Utvalgets leder takket for et godt møte som også har gitt oss noe å arbeide med fremover. Innleggene fra og diskusjonen med Innlandet fylkeskommune var veldig bra og ga utvalget verdifull kompetanse. Videre var det nyttig med gjennomgang av hva brukerne faktisk mener om Nav.

Til møtet i januar kan det være aktuelt med fokus på dyrtid, hvis det er mulig å få fatt i gode innledere. Det undersøkes om det er ny OECD-rapport som kan være aktuell å diskutere i brukerutvalget.

Utvalgets leder avsluttet med å takke for godt samarbeid i 2024 og vi ønsket hverandre God jul og ser frem til å møtes igjen i 2025.

Hamar 27. november 2024

John-Arne Birkeland
Sekretariat